

TURINYS

Pratarmė.....	3
---------------	---

I. Praeities išmintis

1. Rašyba. Ilgieji ir trumpieji balsiai.....	8
2. Skyryba. Vienarūšės sakinio dalys.....	10
3. Leksika. Žodžių istorija (veldiniai ir skoliniai, archaizmai ir istorizmai, naujažodžiai).....	11
4. Sintaksė. Sakinys ir jo rūšys.....	12
5. Morfologija. Daiktavardis.....	14
6. Kalbos kultūra. Barbarizmai, vertiniai, semantizmai.....	15
7. Teksto suvokimas. Pagrindiniai tekstų tipai, jų savybės, paskirtis.....	16
8. Literatūros teorija. Kultūros epochos, kultūros reiškiniai.....	21
9. Teksto kūrimas. Temos suvokimas. Jos plėtojimas.....	22

II. Žmogus ir visuomenė

1. Rašyba. <i>E</i> arba <i>i</i>)a rašyba.....	26
2. Skyryba. Pažyminiai.....	27
3. Leksika. Tarptautiniai žodžiai, terminai.....	30
4. Sintaksė. Pagrindinės ir antrininkės sakinio dalys.....	31
5. Morfologija. Būdvardis.....	32
6. Kalbos kultūra. Gramatinės formos: galūnės, giminės formos, įvardžiuotinės formos.....	33
7. Teksto suvokimas. Funkciniai stiliai.....	34
8. Literatūros teorija. Literatūros rūšys.....	38
9. Teksto kūrimas. Teiginių pagrindimas, argumentų tinkamumas ir vertė.....	39

III. Tėvynė ir žmogus

1. Rašyba. Nosinės balsės šaknyje.....	42
2. Skyryba. Įterpiniai ir įspraudai, kreipiniai.....	43
3. Leksika. Daugiareikšmiai žodžiai.....	45
4. Sintaksė. Šalutinių sakinių rūšys: veiksnio ir papildinio, tarinio, pažyminio ir aplinkybių šalutiniai sakiniai.....	47
5. Morfologija. Skaitvardis, įvardis.....	48
6. Kalbos kultūra. Gramatinės formos: pagrindinės ir dauginės skaitvardžių formos.....	50
7. Teksto suvokimas. Stilistinės ir retorinės kalbinės raiškos priemonės.....	51
8. Literatūros teorija. Literatūros žanrai.....	54
9. Teksto kūrimas. Struktūra ir nuoseklumas: kryptingasėjimas prie išvados.....	55

IV. Meno svarba žmogui

1. Rašyba. Galūnių rašyba.....	58
2. Skyryba. Prijungiamieji sakiniai. Lyginamieji posakiai.....	61
3. Leksika. Perkeltinės reikšmės žodžiai.....	63
4. Sintaksė. Šalutinių dėmenų sintaksiniai sinonimai (išplėstinės dalyvinės, pusdalyvinės ir padalyvinės aplinkybės).....	64
5. Morfologija. Veiksmažodis.....	65
6. Kalbos kultūra. Sangražinės formos. Linksnų (vardininko, kilmininko, naudininko) vartojimo klaidos.....	66
7. Teksto suvokimas. Teksto tema, problema, pagrindinė mintis.....	68
8. Literatūros teorija. Lyrinis subjektas, lyrinis vyksmas.....	70
9. Teksto kūrimas. Laiškas.....	73

V. Akistata su savimi

1. Rašyba. Priebalsių supanašėjimas.....	78
2. Skyryba. Sudėtiniai bejungtukiai sakiniai.....	80
3. Leksika. Sinonimai, antonimai.....	82
4. Sintaksė. Šalutinių dėmenų sintaksiniai sinonimai (išplėstiniai derinamieji pažyminiai).....	83
5. Morfologija. Dalyvis, pusdalyvis, padalyvis.....	85
6. Kalbos kultūra. Pusedalyvio ir padalyvio, linksnų (galininko, įnagininko, vietininko) vartojimo klaidos.....	87
7. Teksto suvokimas. Autoriaus tikslo atpažinimas tekste. Požiūrio reiškiniai.....	90
8. Literatūros teorija. Pasakotojas, veikėjai, fabula, siužetas, konfliktas.....	93
9. Teksto kūrimas. Straipsnis.....	96

VI. Jauno žmogaus pasaulis

1. Rašyba. Žodžių rašymas kartu ir atskirai.....	100
2. Skyryba. Tiesioginė kalba. Citatos.....	101
3. Leksika. Frazeologizmai.....	104
4. Sintaksė. Šalutinių dėmenų sintaksiniai sinonimai (sujungiamųjų ir bejungtukųjų sakinių dėmenys).....	104
5. Morfologija. Prieveiksmis. Prielinksnis. Jungtukas. Jaustukas. Ištiktukas. Dalelytė.....	106
6. Kalbos kultūra. Prielinksniai ir polinksniai. Sakinio dalių ir sakinių jungimo klaidos.....	108
7. Teksto suvokimas. Skirtingų funkcinių stilių tekstų aspektinis lyginimas.....	112
8. Literatūros teorija. Literatūros teorijos sąvokos: ironija, parodija, groteskas, epitetas, palyginimas, metafora, metonimija, personifikacija, simbolis.....	114
9. Teksto kūrimas. Rašinys.....	116

Testai žinioms įtvirtinti

I testas.....	120
II testas.....	127
III testas.....	135

II. SKYRYBA.

Vienarūšės sakinio dalys

Užduotis. Atidžiai skaitykite tekstą ir įrašykite trūkstantus skyrybos ženklus.

Supliuškeno vanduo ir Sizifas giliai atsiduso – tarsi nuo pečių nusimetęs visą kalną. Oi Tantale drauguži užjaučiamai šyptelėjo, jeigu tik žinotum, jei bent mažumėlę nujaustum, kas tavęs laukia, – ne į krantą bristum o į dugną nertum... Keliaudamas atgal jis švilpiniavo lyg ožka šokinėjo per krūmus ir net užplėšė smagią dainelę: pirmą sykį nuo to laiko, kai atsidūrė požemyje. Tokį jį ir palikime, – dainuojantį šokinėjantį dėkojantį dievams ir svaigstantį laisve nelaisvėje... Nesgi jis pats, kaip ir Tantalas, nežino, kas jo laukia, nenujaučia, kad neilgai trukus atsėlins pavydas ilgesys apniks aistra graužatis bei tuštuma... Nežino, jog paskutiniaus žodžiais koneveiks dievus, kuriems dabar dėkoja, koneveiks už tai, kam atėmė iš jo moterį, jog parklupęs maldaus sugrąžinti ją tegu jį ujančią ir niekinančią kad tik būtų šalia... Todėl ir palikime jį tariamos laimės viršūnėj vaikiškai straksintį atgal prie savo akmens. Taip bus geriau ir jam ir dievams visiems, kurie nemėgsta, kai jų lemčiai užbėgama už akių...

V. Žilinskaitė, „Vaiduokliai“

PRISIMENU!

Vienarūšių sakinio dalių skyrybos taisyklės

Vienarūšės sakinio dalys atsako į tą patį klausimą, kylantį iš to paties žodžio sakinyje. Jos viena nuo kitos atskiriamos kableliais.

Lietuviai Saulę, dangaus dievybę, labai mylėjo, gerbė, kalbėjo jai maldas.

Skiriamos prieš jungtukus **o, bet, tačiau, tik(tai):**

*Iš didelės pagarbos Saulei buvo draudžiama **ne tik rodyti** jį pirštu, **bet ir pamėgdžioti.***

Neskiriamos prieš jungtukus **ir, bei, ar, arba, nei:**

*Mitologinė lietuvių tautosaka Mėnulį vaizduoja gražiu jaunikaičiu, kuris **vaikščioja** po Žemę **ir vilioja** merginas.*

Skiriamos prieš pasikartojančius jungtukus **ir ... ir, ar ... ar, arba ... arba, nei ... nei:**

*Mitologinėse sakmėse suasmeninta Saulė **arba juokiasi, arba liūdi, arba verkia** kruvinomis ašaromis.*

Vienarūšės sakinio dalys su apibendrinamaisiais žodžiais

Vienarūšės sakinio dalys **prieš** apibendrinamąjį žodį:

***Aušrinė, Vakarinė, Indraja, Vaivora, Žiezdrė, Selija** – visos buvo laikomos Saulės dukterimis.*

Vienarūšės sakinio dalys **po** apibendrinamojo žodžio:

*Saulės dukterimis buvo laikomos **visos: ir Aušrinė, ir Vakarinė, ir Indraja, ir Vaivora, ir Žiezdrė, ir Selija.** Aušrinę ir Vakarinę tolimuosiuose **kraštuose: (–) Centrinėje Amerikoje, ypač Meksikoje, kai kuriose Afrikos, Okeanijos vietose, (–) laikė viena ir ta pačia žvaigždė.***

III. LEKSIKA. Žodžių istorija (veldiniai ir skoliniai, archaizmai ir istorizmai, naujažodžiai)

Užduotis. Raskite archaizmų atitikmenis. Žodžius sujunkite rodyklėmis. Atsakymus pasitikrinkite elektroniniame „Lietuvių kalbos žodyno“ leidime www.lkz.lt/. Padės ir toliau pateikti sakiniai.

Archaizmai

- 1) aisūs
- 2) algóti
- 3) avýnas
- 4) díeveris
- 5) kéltuva
- 6) liaupsė
- 7) nešiôtė
- 8) pãduksis
- 9) talokà
- 10) týnė
- 11) vetušà

Norminiai sinonimai

- a) vadinti
- b) garbė, pagyrimas
- c) vyro brolis
- d) vonia
- e) vaikų auklė
- f) gaudus, gūdus
- g) suaugusi, subrendusi mergina
- h) viltis, pasitikėjimas
- i) dėdė, motinos brolis
- j) sena
- k) galvijai, gyvulys

1. Jam tebūnie **liaupsė** ir garbė. 2. **Vetušų** bobų ir mergaičių jaunų priėjo į trobą. 3. Jis gulėjo užsi-merkęs ir visas savo esybe jautė **aišų**, skausmingą sunkumą krūtinėje. 4. Tokie apmąstymai pripildė jį **pãduksis** ir viltis. 5. Eik ir **kéltuvas** suvaryk tvartan. 6. Reikėtų mažąją maudyti jūros vandens **týnėje**. 7. Kas esi ir kaip tave **algója**? 8. Motės brolis vadinamas **avýnu**. 9. Suvažiavo visi **díeveriai**. 10. Užauginta iki **talókos** turi sunkiai dirbti. 11. Tik viena **nešiôtė** prie vaikelio lovelės nemiegojo.

PRISIMENU!

Veldiniai ir skoliniai, archaizmai ir istorizmai, naujažodžiai

Veldiniai	Skoliniai	Archaizmai	Istorizmai	Naujažodžiai
Iš prokalbės laikų išlikę žodžiai ir paprastai turintys atitikmenų giminiškose kalbose:	Pasiskolinti iš kitų kalbų žodžiai:	Šiuolaikinės bendrinės kalbos normų nebeatitinkantys žodžiai, kadaise buvę įprasti:	Žodžiai arba žodžių junginiai, pavadinantys nebenaudojamus, pasenusius daiktus arba istorines realijas:	Nauji įvairiais būdais atsirandantys žodžiai (http://naujazodziai.lki.lt/):
avis (plg. latv. <i>avs</i> , lot. <i>ovis</i> , s. sl. <i>ovьca</i>), medus (plg. latv. <i>medus</i> , pr. <i>meddo</i> , s. sl. <i>medь</i>).	<i>muilas</i> , <i>pipiras</i> , <i>knyga</i> (iš slavų), <i>spinta</i> , <i>pinigas</i> , <i>gatvė</i> (iš germanų).	<i>ašva</i> – kumelė, <i>byloti</i> – kalbėti, <i>mitrus</i> – vikrus, <i>ašmas</i> – aštuntas, <i>duomi</i> – duodu.	<i>lažas</i> , <i>žagrė</i> , <i>vyža</i> , <i>muškieta</i> , <i>kunigaikštis</i> , <i>krivūlė</i> .	<i>adresynas</i> , <i>įspirtukės</i> , <i>asmenukė</i> , <i>dūzgės</i> , <i>baristas</i> , <i>taromatas</i> .
Veldiniai sudaro seniausią kalbos žodyno klodą.	Ne visi skoliniai literatūrinėje kalboje teikiami vartoti.	Archaizmai turi norminių sinonimų. Rašytojai archaizmus vartoja norėdami suteikti istorinį savitumą.	Istorizmai kūriniams suteikia istorinį savitumą.	Kalboje galutinai dar neprigiję. Atraminiais laikomuose žodynuose tokių žodžių ar jų reikšmių nėra pateikta.

IV. SINTAKSĖ. Sakinys ir jo rūšys

Užduotis. Atidžiai skaitykite pateiktus sakinius, pažymėkite jų gramatinius centrus (veiksnius braukite vienu brūkšniu, tarinius – dviem) ir į pateiktą lentelę įrašykite šių sakinių skiriamuosius požymius: vientisiniai (V.) ar sudėtiniai (S. S. – sudėtinis sujungiamasis, S. P. – sudėtinis prijungiamasis, S. B. – sudėtinis bejungtukis, S. M. – sudėtinis mišrusis) sakiniai.

MITINIŲ BŪTYBIŲ PAVEIKSLAI

1. Lietuvių senųjų tikėjimų sakmės – fantastiniai pasakojimai apie antgamtinių būtybių ir žmogaus susidūrimus, tačiau jos pateikia įvykius tarsi tikrai buvusius. **2.** Šios sakmės vaizduoja tokias gyvenimo sritis, kurios grėsmingos žmogui, jo gyvybei. **3.** Per šias sakmes pražygiuoja beveik visos lietuvių mitinės būtybės, kurių išvaizda, veikla, kėsiai dažniausiai atsiskleidžia per jų santykį su žmogumi. **4.** Žmonių paveikslai labiau individualizuoti, mitinėms būtybėms būdingi vienodi bruožai. **5.** Iš visų lietuvių mitinių būtybių populiariausias velnias. **6.** Jis aptinkamas keliuose pasakojamosios tautosakos žanruose, ir visur vis kitoks: tai ir mainikautojas, mėgstantis linksmybes bei muziką, ir gundytojas, pasiryžęs brangiai sumokėti už sielą. **7.** Sakoma, kad velnias labai baisus, vien jo paveikslą pamatę žmonės miršta. **8.** Su juo prasidėti ir juo pasikliauti negalima: gali sulaukti keršto. **9.** Bet ir nelabojo galios ne beribės: vengia kryžiaus, maldų, sprunka gaidžiui užgiedojus. **10.** Lietuviai ir jų protėviai šiomis būtybėmis šimtmečiais vaizdavo nesuprantamus, pavojingus gamtos ir

visuomenės gyvenimo reiškinius, kartu jas apdovanodavo žmonių ypatybėmis. **11.** Taigi jos – žmoniškų bruožų turinčios dievybės, demonai, ir jų elgesys vertinamas mūsų etikos normomis.

Pagal L. Sauką, „Lietuvių tautosaka“

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

PRISIMENU!

Sakinys ir jo rūšys

Vientisinis

turi vieną gramatinį centrą – veiksnį ir tarinį – arba bent vieną iš jų.
Nemokėdamas istorijos visada liksi vaikas.

Sudėtinis

Jungtukinis

Sakinyje tarp dėmenų yra jungtukas arba jungiamasis žodis.

Bejungtukis

Sakinio dėmenys skiriami tik skyrybos ženklais.
Praeitis niekada nemiršta, ji gyvena kartu su mumis.

Mišrusis

Sakiniai sudaryti bent iš trijų dėmenų, sujungtų nors dviem skirtingais jungimo būdais – prijungiamuoju, sujungiamuoju, bejungtukiui:
Praeitis niekada nemiršta, ji gyvena kartu su mumis ir ją gerbdami bei šlovindami tampame galingi iš naujo, visai kaip ir tie, kurie gyvena prieš mus.

Sujungiamasis

Lygiaverčiai sakiniai, sujungti sujungiamaisiais jungtukais **ir, bet, o, tačiau, tik, vis dėlto, vis tiek, ar, arba, todėl** ir kt.:
Praeitis yra neatsiejama nuo dabarties ir ateities, todėl privalu ją prisiminti, tačiau nederėtų per daug pasinėrus į praeitį pamiršti ateities.

Prijungiamasis

Prie pagrindinio prijungti šalutiniai dėmenys prijungiamaisiais jungtukais **kad, jog, nes, kadangi, jei, jeigu, nors, kai, kada, kol, vos, kaip, lyg** ir kt.:
Prisimindami, iš kur mes kilę ir kas esame, tampame visaverčiais žmonėmis, visaverte tauta, išsaugančia savo tapatumą ir unikalumą.

TEKSTŲ TIPAI (pagal rašymo arba kalbėjimo pobūdį)

Pasakojimas	Samprotavimas	Aprašymas
Tekstas, kuriame išsamiai pasakojama, kas įvyko, atsitiko , ir kam tai nutiko (kas įvykio veikėjai).	Tekstas, kuriame aiškinamos sąvokos, įrodomas ar paneigiamas koks nors teiginys, daromos išvados, vertinama, polemizuojama, svarstoma, kodėl įvyko, atsitiko įvykis, kokie to įvykio dalyvių (veikėjų) elgesio motyvai.	Tekstas, kuriame apibūdinamas žmogus, daiktas, gyvūnas, gamtos reiškinys, meno kūrinys, procesas ir kt.
<u>Pagrindas</u> – pasakotojas, pasakojama istorija ir skaitytojas (klausytojas).	<u>Pagrindas</u> – mintis, gebėjimas svarstyti, išsakyti ir pagrįsti savo nuomonę, išreikšti svarbias mintis, atskleisti savo pasaulėžiūrą ir pasaulėjautą.	<u>Pagrindas</u> – objektas arba subjektas, detalės.
Kompozicijos elementai – <u>ekspozicija</u> , veiksmo užuomazga, veiksmo plėtotė, kulminacija, atomazga, epilogas.	<u>Turinys</u> – gyvenimo prasmės, mirties, žmonių santykių, amžinų būties klausimų svarstymas.	<u>Modeliai</u> – <u>erdvės nuoseklumo principas</u> (iš kairės į dešinę, iš gilumos į paviršių ir t. t.), <u>detalių reikšmingumo principas</u> (pradedama nuo svarbiausios ir baigiama antraeilėmis arba priešingai), <u>visumos skaidymas dalimis</u> (pradžioje visumos įspūdis, paskui vaizdas skaidomas dalimis, o pabaigoje pateikiamas aprašomų dalykų vertinimas), <u>pagal chronologiją</u> (laikomasi įvykių, jų datų sekos).
<u>Turinys</u> – veiksmo laikas ir vieta, įvykiai, veikėjai, pagrindinis veikėjas, konfliktas.	<u>Formos</u> – pasakotojo ar veikėjo <u>monologas</u> (komentarai), <u>vidinis monologas</u> , <u>sąmonės srautas</u> , veikėjai gali samprotauti ir kalbėdamiesi tarpusavyje (<u>dialogas</u>).	<u>Tipas</u> – <u>dalykinis</u> (objektyvus ir tikslus apibūdinimas) ir <u>meninis</u> (vaizdingas, subjektyvus apibūdinimas).
<u>Stilius</u> – <u>dalykinis</u> , <u>publicistinis</u> ir <u>meninis</u> .	<u>Rūšys</u> – <u>aiškinimas</u> (žinių pateikimas, sąvokų ir reiškinių paaiškinimas) ir <u>argumentavimas</u> (teiginių įrodymas, priešastinių ryšių nustatymas).	

VIII. LITERATŪROS TEORIJA.
Kultūros epochos, kultūros reiškiniai

Užduotis. Įrašykite, kokioms kultūros epochoms priskirtumėte šias ypatybes.

- A.** Aukštinamas žmogaus asketizmas ir kentėjimas; mistinis laikas, duotas Dievo, turintis pradžią ir pabaigą; ne materiali tikrovė, o idealybė; populiarūs liaudies kūryba (herojinis epas), bažnytinė literatūra (Šventasis Raštas), riterinė, miestelėnų literatūra. (_____)
- B.** Tikroviškai ir objektyviai vaizduojamas gyvenimas ir žmogus; daug dėmesio skiriama aplinkos ir daiktų vaizdavimui; svarbu parodyti visuomenės normas, papročius, žmonių santykius. (_____)

PRISIMENU!

Kultūros epochos, kultūros reiškiniai

TRADICIJA

Antika apie VIII–VII a. pr. Kr. – V a. po Kr.

Viduramžiai VI–XV a.

1. Gyvenimas gražus, kilnus, sutvarkytas pagal įsivaizduojamą grožio, tobulumo ir harmonijos idealą.
2. Dėmesys kūniškam, materialiam grožiui.
3. Žmogaus poelgiai tiek prasmingi, kiek jis kartoja dievų keliamas nuostatas.
4. Peržengęs saiką žmogus griežtai baudžiamas.
5. Visuomenės interesai vertinami labiau už asmeninius.

1. Krikščioniškas pasaulio ir gyvenimo supratimas.
2. Žmogus turi siekti dvasinio tobulumo, kuris užtikrintų amžiną palaimą.
3. Išaukštinamas žmogaus asketizmas ir kentėjimas.
4. Individas – luomo atstovas, jo veikla griežtai reglamentuojama.
5. Mene ryški ne daiktiškoji, o dvasinė – aukščiausioji idėja, amžina, nekintama tvarka ir pastovumas.

BIBLIJA

1. Krikščionių Šventasis Raštas, įvairių autorių raštų rinkinys, religinės dogmatikos ir pamaldų pagrindas, sudarantis žydų tikėjimo pamatą.
2. Tai Dievo įkvėptas kūrinys.
3. Biblija pradėta rašyti X amžiuje prieš Kristų.
4. Biblija radosi mažame krašte, iš romėnų gausiame Palestinos vardą.
5. Bibliją sudaro Senasis Testamentas (ST) ir Naujasis Testamentas (NT).

DABARTIS

Modernizmas XIX a. II pusė – XX a.

Postmodernizmas XX a. II pusė – XXI a.

1. Dvasinė žmogaus krizė – pagrindinė situacija.
2. Identiteto (kas aš esu, su kuo save tapatinu) paieškos, pasąmonės kompleksų išlaisvinimas.
3. Asmeniškumas, subjektyvus tikrovės išgyvenimas ir šiuolaikinės civilizacijos patirtys.
4. Antitradiciškumas, eksperimentiškumas, klasikinės kultūros krizės pajauta.
5. Fragmentiškumas, sudėtinga simbolinė raiška, kultūrinių asociacijų gausa.

1. Tradicinio humanizmo, teigiančio dvasinumą, atmetimas.
2. Intertekstualumas (kelių tekstų citatų žaismas viename tekste, naujoviškas kartojimas to, kas anksčiau pasakyta).
3. Stilizacija, parodija, žaidimas kultūrinėmis detalėmis.
4. Skaitytojo intuicijos, improvizacijos svarba.
5. Nusitrynusios ribos tarp elitinio ir populiarinio meno.

IX. TEKSTO KŪRIMAS.

Temos suvokimas, jos plėtojimas

Užduotis. Sugalvokite ir parašykite temą, keletą rašinio pavadinimų, pagrindinę mintį ir ją plėtojančius teiginius, kai duotas vienas segmentas.

I.

A. Pagrindinė mintis. Praeitis – mūsų išminties ir teisingų sprendimų lobynas: iš jos semiamės gyvenimiškos patirties, ji gali tapti moraliniu ramsčiu sunkiais laikais.

B. Tema.

C. Rašinio pavadinimai:

- a) tiesioginis sakinytis
- b) klausiamasis sakinytis
- c) šaukiamasis arba skatinamasis sakinytis

D. Temos plėtotė (teiginiai):

- 1)
- 2)

II.

A. Tema. Šių dienų riteriai.

B. Pagrindinė mintis.

C. Rašinio pavadinimai:

- a) tiesioginis sakinytis
- b) klausiamasis sakinytis
- c) šaukiamasis arba skatinamasis sakinytis

III.

A. Pavadinimas. Gyvenk šia diena?!

B. Tema.

C. Pagrindinė mintis.

D. Temos plėtotė (teiginiai):

- 1)
- 2)

PRISIMENU!

Temos suvokimas, jos plėtojimas

Kuriant tekstą būtina numatyti jo **temą, temos apimtį, temos pavadinimą**. Temos negalima atsieti nuo *pagrindinės minties* – to, kas svarbaus šia tema norima pasakyti, ir *pagrindinės minties plėtotės* – įvykių, faktų, vaizdinių, kuriais remiantis ji atskleidžiama.

Tema – tai, apie ką bus rašoma, rašymo turinys, išeities taškas.

*Jauno žmogaus santykis su praeitimi.
Žmogaus vertinimas seniau ir dabar.
Mano vaikystės pasakos.*

Temos apimtis. Pasirinkus temą būtina numatyti jos apimtį: tema turėtų būti lengvai aprėpiama, ne per plati. Geriausiai nesiblaškant aptarti vieną klausimą pasirinkta tema, t. y. suformuluoti pagrindinę mintį.

*Jaunas žmogus dvasinės stiprybės turi semtis iš viso savo protėvių palikimo.
Praeityje žmogus buvo laikomas vertybe, dabar žmogaus gyvybė dažnai nieko verta.
Vaikystėje perskaitytos pasakos padeda žmogui bręsti kaip asmenybei.*